

UNGDOMENS NORDISKA RÅD

25-27 oktober 2002 Hanaholmen, Esbo

Godkända resolutioner
av 18 förslag blev 10 godkända
(1,2,6,7,13,15,15,16,17,18)

EXAMEN – VAD ÄR DEN VÄRD?

Ungdommens Nordiska Råd anser att det nu är tid att examina inom Norden omedelbart samordnas så att olika yrkesbehörigheter likställs oavsett i vilket nordiskt land examen avlagts.

Problemen med en åldrande befolkning är uppenbara och pensionsboomen är att vänta inom de närmaste åren. Trots det är inte utbildningssystemet och arbetsmarknaden anpassade till situationen. Ännu finns stora hinder inom Norden som försvårar möjligheten att kunna utbilda sig i och smidigt arbeta i Norden.

Exempel på problemet är att norska högskolestudier inte räknas in i bedömningen i inträdesförhören till universitet i Sverige. I Norge värderas en finsk lärarexamen lägre än den norska och lärarbehörighet fås inte i Finland om man har en examen från Sverige.

För att underlätta samordningen kring utbildningen och informationen till studerande inom Norden bör en lättillgänglig nordisk databas för studieärenden inrättas. Här kan till exempel information om studiemedel och studenters rättigheter finnas.

Arbetsmöjligheterna skall inte utgå från studieorten utan från kunskap och färdigheter. De lovpligtiga kompetenskraven på den nordiska arbetsmarknaden bör därför samordnas för att ge medborgarna en likvärdig möjlighet till arbetsökning även i praktiken. Det ligger i alla nordiska länders intresse att ha ett så brett human kapital som möjligt.

Nordiska rådets arbetsmetoder

En stor del av arbetet som utförs inom de politiska nordiska samarbetsorganen och -organisationerna koncentreras kring NR's höstsession. UNR anser att de nordiska samarbetsorganisationerna inom den tredje sektorn har mycket att ge också mellan sessionerna och att denna tidsperiod kunde användas effektivare och mer ändamålsenligt än idag.

Nordiska Rådets höstsession är organisatoriskt sett kulmen på det arbete som utförs inom NR's arbetsgrupper och utskott under året. Beslutsunderlaget är då väl förberett och diskussionerna har till stor del ägt rum i utskotten under arbetsåret varför möjligheterna att ändra något är begränsade vid Rådets session.

För att maximera möjligheterna till ett dynamiskt nordiskt samarbete mellan sessionerna och för att bredda kontaktytan mellan parlamentarikerna i Nordiska Rådet och de förtroendevalda i medborgarorganisationerna föreslår UNR att:

- NR's utskott ska aktivare än nu bjuda in företrädare för de nordiska medborgarorganisationer som verkar inom utskottens arbetsområden.
- Att medborgarorganisationernas konsultativa status i det nordiska samarbetet på detta sätt fastställs.

Resolusjon vedrørende Baltic Sea Youth Programme

Ungdommens Nordiske Råd sesjon i Helsinki 25. – 27.10.02 ønsker med dette å gi sin støtte til det eksisterende Baltic Sea Youth Project og dets etterfølger Baltic Sea Youth Programme (BSYP).

BSYP har de siste fire år vært arrangert av Baltic Youth Forum* (BYF) som et kapasitetsbyggingprogram for östersjöregionen. Programmet inneholder to hovedelementer; internasjonale treningsseminar for hele regionen samt nasjonale treningsseminar for Russland, Polen og de tre baltiske statene. Syftet med samarbeidet har varit att aktivera ungdomarna på regionen genom ungdomsorganisationerna och ge dem kunskaper att delta aktivt i samhället. I projektet har deltagit hundratals ungdomar från Östersjöregionen.

UNR er meget positiv til den erkännande och stöd som prosjektet har fått blant annet fra ungdomsministrarna i regionen:

(Baltic Sea Youth Minister Conference: "Youth in the Knowledge Society", 6th – 9th June, 2002 Vilnius, Lithuania, Plan of Actions, del "Actions")

The representatives of the Ministries responsible for youth policy in the Baltic Sea States agreed to follow up the objectives and priorities mentioned above, in the Visby Plan of Action and, furthermore, on the following actions: (...)

To support the development of the Baltic Sea Youth Programme (www.bsyp.youth.se), run by the Baltic Youth Forum, to serve as an example of good practice and long term co-operation whilst generating up measurable results, strengthening the youth organisations around the Baltic Sea and providing a space for contact making and knowledge development. (...)

UNR tror att samarbeidet mellom ungdomar är det bästa sättet att bevara stabilitet och öka demokratin på regionen. UNR hoppas att genom Baltic Sea Youth Programme ännu fler ungdomar får möjlighet att knyta kontakter med andra ungdomar på regionen, att lära att förstå andra kulturer och att lära sig genom icke-formellt inläring sådana kunskaper som behövs för att kunna delta aktivt i samhället.

UNR ønsker at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd gir aktiv støtte til BSYP, og aktivt bidrar til at programmet kan fortsatte fra årskiftet 2002/2003.

Samisk medlemskab i Nordisk Råd

Nyhedssektionen på det Nordiske Råds hjemmeside kunne nyligt fortælle at Sametinget vil søge medlemskab i det Nordiske Råd. UNR støtter samisk medlemskab i det Nordiske Råd. Samer er en lige naturlig del af det nordiske samarbejde, som alle andre folk i Norden.

Folkennes selvbestemmelseret

Et folks selvbestemmelseret er et af de vigtigste principper i folkeretten og selve grundlaget under demokratiet.

Derfor støtter UNR et eventuelt grønlandsk og/eller färösk krav om fuld selvstændighed såfremt det bekræftes med en folkeafstemning. Det er det grønlandske og det färöske folk som har myndigheden at bestemme hvorledes deres respektive områder skal styres.

RÄTTEN TILL FRI RÖRLIGHET BÖR GARANTERAS

Fritheten att röra sig mellan och inom länder ses i Norden som en självklarhet, migrationen tjänar den kulturella, den samhälleliga och den ekonomiska sfären.

I och med nordiska länders medlemskap i Schengen-avtalet har den fria rörligheten också blivit en möjlighet till kommunikation med stora delar av Europa.

Ändå stängs många utanför denna rättighet, som ses vara nationellt och alliansmässigt definierad. Den ses tillkomma endast individer från nationer som är politiskt eller ekonomiskt allierade med den mottagande regionen.

Ungdomens Nordiska Råd ser att rätten till fri rörlighet är en global mänsklig rättighet, inte bunden till ursprung, ålder, kön, social status eller individens ekonomiska produktivitet. Att röra sig fritt, till exempel för att undkomma förtryck, hunger eller fattigdom, är att berika sig själv och det samhälle man blir en del av.

De människor som stängs utanför EU:s och Nordens gränser berövas en del av sin rätt till fri rörlighet. Olika rättigheter kan vägas mot varandra, men det minskar inte rättigheternas absoluta värde. Valet att utestänga en individ av politiska, ekonomiska eller andra skäl bör göras medvetet om berövandet av en grundläggande rätt som individen utsätts för. Denna medvetenhet bör utgöra grunden för Nordens asyl-, migrations-, integrations- och gränspolitik. Målet för bör vara att garantera alla individers rätt till fri rörlighet.

Unge muligheder for at uddanne sig i Norden skal synliggøres og udvikles.

Unge mulighed for uddannelse og udvekslingsophold i et andet nordisk land er af stor betydning for det fremtidige nordiske samarbejde og fortsat nordisk værdi-, kultur- og sprogfællesskab. Ungdommens Nordiske Råd mener, at dette er et afgørende satsningsområde indenfor det fremtidige nordiske samarbejde. Resultaterne af øget mobilitet på uddannelsesområdet vil være: Friere og bedre uddannelsesmuligheder, øget mobilitet på arbejdsmarkedet og styrket konkurrenceevne gennem bevaring af kompetencer i Norden.

Baggrund: Jvf. Bilag 1 side 2.

Målene er:

- 1 - at skabe netværk samt langt større og mere smidig mobilitet blandt unge under uddannelse i Norden, ved bl.a. at forbedre, synliggøre og udnytte eksisterende programmer for udveksling og uddannelsesmuligheder.
- 2 – Fri og øget mobilitet blandt unge vil stimulere en sund konkurrence blandt uddannelsesinstitutioner på højt niveau, og formentlig medføre et bedre uddannelsesniveau og øget forskningssamarbejde inden for Norden.
- 3 - Nærområderne bør fortsat inddrages, og der skal kunne ske udveksling i begge retninger. Stor og problemfri mobilitet vil give Norden et fremskridt inden uddannelsesharmoniseringer bliver aktuelle i det udvidede EU.

De eksisterende ordninger for udveksling og uddannelse i andet nordisk land er, på trods af tidligere samarbejdsaftaler og overenskomster, stærkt begrænsede pga. manglende synlighed, utilstrækkelig koordinering og konkrete problemer vedr. harmonisering af merit og vurdering af uddannelseskvalifikationer.

Udveksling af unge i Norden:

- *Ungdommens Nordiske Råd ser det nødvendigt at udvekslingsordningerne i Norden fremmes, effektiviseres og gøres mere tilgængelige. Undervisningsministrene i de nordiske lande bør sørge for at ordningerne koordineres og gøres tilgængelige og synlige i langt højere grad. Budgettet til udveksling skal udgøre en dobbelt så stor fraktion af det nordiske budget og bør forblive på dette niveau såfremt ordningerne udvikles og gøres synlige og effektive. Evt. kan stipendiebeløbet sættes ned, så det er interesse og ikke budget og kvoter, der begrænser mobiliteten. Ændring bør ske allerede fra 2003 og NMR skal foretage en evaluering af opnåede resultater hvert år.*

Uddannelse i et andet nordisk land:

- *Det skal gøres attraktivt at tage en uddannelse i et andet nordisk land. Afsluttende eksaminer skal gælde ens i de nordiske lande og problemerne omkring optagelse skal elimineres. Undervisningsministrene bør sørge for, at gældende overenskomster og samarbejdsaftaler skal fungere så hurtigt som muligt.*

En harmonisering af uddannelseskvalifikationer som karakterer og merit skal prioriteres højest. Dernæst skal uddannelsesinstitutionerne i langt højere grad være i stand til at informere om uddannelser i Norden, og sprede information om samarbejdsaftaler blandt målgruppen uddannelsessøgende.

I første omgang skal den adgangsgivende eksamen kunne oversættes ens, således at personen, der ønsker at søge ind på en uddannelse i nabolandet, er underlagt samme adgangskrav som kommende medstuderendes. NMR bør overvåge denne oversættelsefunktion, som en sikkerhed for lige adgang til uddannelser i Norden og samtidig undersøge mulighederne for yderligere harmonisering af uddannelseskvalifikationer.

NMR bør foretage en kritisk evaluering hvert år, og redegøre for fremskridt fra og med år 2003. Dette skal have lave omkostninger og midlerne evt. hentes ved at øge det nordiske budget.

BILAG 1

Baggrund:

På UNR's session 2001 blev det vedtaget at minimere grænsehindringer for unge, styrke eksisterende aftaler for udveksling på uddannelsesniveauerne grundskole og ungdomsuddannelser. Ligeledes bør der ske harmonisering af adgangsgivende eksamen på nordisk plan.

Norges formandsprogram for NMR 2002 fokuserer på områderne børn og unge i fremtidens nordiske samarbejde.

NMR har til NR's Session 2002 lagt forslag frem til udvikling af eksisterende mobilitets- og støtteordninger inden for uddannelsesområdet, som skal holdes inden for nuværende budget. Norrback's udredningsrapport "Nordbornas rettigheter, Slutrapport", 2002 henviser til øget mobilitet på uddannelsesområdet.

I Norden eksisterer der blandt unge gode muligheder for mobilitet inden for uddannelsesområdet på højt niveau, og en del unge studerende udnytter hvert år denne mulighed. Inden for ungdomsuddannelserne er denne mulighed mere formel.

Udveksling af unge i Norden:

De konkrete projekter for udveksling er bl.a. Nordplus og Nordplus junior og specielle aftaler for nærområderne og vestnorden.

Nordplus er en vellykket ordning, men bruges af for få studerende. Den begrænses manglende information, synlighed og ikke mindst interesse blandt målgruppen, og i mindre grad af budget. Styrken ligger mere i udvekslingsaftalerne frem for det økonomiske tilskud i form af Nordplusstipendiet. Nordplus er afhængig af universiteternes interne koordinering, der ikke altid er lige effektiv, hvilket kan gøre ordningen ineffektiv og usmidig. Desuden eksisterer en form for misbrug af ordningen. Fx kan en dansk studerende under uddannelse i Norge benytte ordningen til at læse i hjemlandet og omvendt. Midlerne kan i sådanne tilfælde bruges mere hensigtsmæssigt.

Nordplus junior og mini skal fremme mulighederne for til udveksling blandt unge på hhv. ungdomsuddannelses og grundskoleniveau. Udveksling inden for disse aldersgrupper er særdeles vigtig. Pga. manglende information og koordinering indenfor ungdomsuddannelser er Nordplus Junior aldrig blevet jævnt udbredt i Norden. I praksis er der problemer med meritoverførsel i flere lande, der gør ordningen uattraktiv. Nordplus mini er meget afhængig af den enkelte lærer og ikke skolens initiativ.

Uddannelse i et andet nordisk land:

”Sigtuna aftalen 1975” og ”Overenskomsten om adgang til højere uddannelse 1996” giver alle nordiske medborgere ret til at uddanne sig i et andet nordisk land. En hel del unge benytter denne mulighed på højere uddannelsesniveauer - oftest som sidste udvej pga. begrænset adgang til ønskede uddannelse i hjemlandet, og sjældnere pga. udfordringer eller fordele ved uddannelser i nabolandene. Uddannelsesfællesskaber på gymnasialt niveau er ikke velfungerende. Der eksisterer generelt meget ringe information om mulighederne for uddannelse i et andet nordisk land. Det største konkrete problem er dog ulige adgangsbetingelser og manglende overordnet koordinering mht. vægtning af merit og eksaminer på de højere uddannelser. I praksis findes der ingen ligeværdig vurdering af studentereksamen, som oversættes forskelligt fra land til land. Evt. forfordeling eller diskrimination er hæmmende på mobiliteten og det nordiske samarbejde generelt.

Generelle perspektiver:

I takt med stadig færre grænsehindringer og forestående udvidelse af EU, vil en satsning på forbedring af unges mobilitet på uddannelsesområdet styrke det fremtidige nordiske samarbejde og give resultater inden for den nære fremtid. Mange ikke-officielle netværksinitiativer mellem universiteter og fagområder (fx. bioregioner i øresunds- eller østersøområdet) viser behovet for sådanne ændringer, og giver sammen med resultaterne fra det hidtidige nordiske samarbejde et solidt fundament. Øget mobilitet vil også skabe synergi med indsatser på forskningsområderne i Norden. Ved at gennemføre disse forbedringer vil de nordiske lande være på forkant med kommende harmoniseringer på uddannelsesområdet inden for et udvidet EU. Øget mobilitet vil muligvis også medføre øget og sund konkurrence mellem for uddannelsesinstitutionerne i Norden, der vil give positiv effekt på uddannelseskvaliteten og specialisering. Ved satsning på ligeværdig mobilitet i nærområderne kan negative effekter som ”brain drain” muligvis blive undgået i forbindelse med fremtidens EU-harmoniseringer.

Nordisk energiplan

Vi har olika lösningar på energiförsörjningen i de nordiska länderna och olikheter är nödvändiga för att få fram de bästa lösningarna på de problem ett samhälle ställs inför. Men trots detta står de nordiska länderna, och säkerligen övriga världens länder, inför ett problem med minskade naturresurser avseende exempelvis fossila bränslen och det är ett problem som vi måste ha en lösning på. UNR vill påbörja diskussionen om ett framtida nordiskt energisystem såsom vi idag har en gemensam marknad för el. UNR vill att det utarbetas ett förslag till gemensam nordisk hållning vad gäller samhällenas framtida energiförsörjning. Arbetet med att ta fram planen ska grunda sig i insikten om det förnyelsebara energisystemets nödvändighet och vara konstruktivt i att ta tillvara lokala lösningar för att skapa en hållbar utveckling på det nordiska energiområdet.

Vi föreslår Nordiska råd:

- * Att utarbeta ett förslag till gemensam nordisk energiförsörjning
- * Att förslaget vägleds av principen om det förnyelsebara och slutna energisystemet.
- * Att arbetet syftar till konstruktivitet och tar tillvara alla de skilda lokala lösningar som förekommer inom vår nordiska region.
- * Att NR uttalar energiförsörjningen som en central fråga för de nordiska parlamenten att diskutera.

MOBILITET I NORDEN SKAL VÆRE PROBLEMFRI GRÆNSEHINDRINGER,

De seneste års indsatser for en kortlægning af problemer vedr. grænsehindringer i Norden er nu afsluttet i form af "Nordbornas rättigheter, Slutrapport" Ole Norrback, 2002.

Det er problematisk at mange af de eksempler på grænsehindringer, der nævnes i rapporten, allerede har været behandlet i Nordisk Råd (NR) og burde være afskaffet i kraft af nordiske samarbejdsaftaler og overenskomster. Dette har også forårsaget nyopståede grænsehindringer, der ellers kunne være forhindret. Årsagerne hertil er hovedsagelig manglende koordinering, kendskab til aftaler og skyldes evt. også en lavere prioritering af nordiske aftaler i forhold til mere forpligtende EU regler. Eksempler på bl.a. uddannelsesområdet viser mangel på resultater, selvom der længe har eksisteret aftaler på området.

Samarbejdsministrene skal være ansvarlige for en opfølgning af de seneste års udredningsrapporter og gennemgå rekommendationerne til løsning af grænsehindringer. De bör komme med egentlige løsningsforslag på væsentlige områder som fx uddannelse inden Nordisk Råd's Höstsession 2003, og være ansvarlige for, at opfølgningen giver resultat.

Gränslös Nordisk Television

Vi vill att Nordiska Rådet skall jobba för att de nordiska public-service kanalerna skall kunna ses i samtliga nordiska länder och självstyrda områden. Det är vanligt att flytta inom Norden och för att de som flyttar skall ges än större möjlighet att hålla kontakten med sitt hemland skulle en gränslös nordisk television vara till en stor hjälp. Att också t.ex. en finsk medborgare skulle kunna se norsk television skulle stärka den nordiska interaktionen och också från ett enkelt stadium bygga upp toleransen för kulturella diversiteter.

Vi vill därför att UNR skall verka för att nationell public service television skall bli nordisk och att man i hela Norden skall kunna se samtlig nordisk public service TV.

Vi vill därför att UNR skall uppmana de nationella public service TV-bolagen att samarbeta i fler program för att öka kulturutbytet mellan varandras länder.

Vi vil at de nordiske lande i samband med digitaliseringen af sendingerne indgår en programbytteaftale for Public Service-TV-sendinger.

UNR:s presidiet - vald i UNR 27.10.2002

Knud Edmund Berthelsen president Norge (NLRU)

Thomas Bak Nielsen NLRU Danmark

Carl Fredrik Tjeransen KDUN Norge

Jakob Eriksen SUN Danmark

Magnus Öster NCF Finland

Kristoffer Fjellner NUU Sverige

Mikael Damberg FNSU Sverige

Rauna Nerelli FNUF Observatör

Paraplyorganisationerna:

NUU: Nordisk Ungkonservativ Union

NLRU: Nordisk Liberal Radikal Ungdom

FNSU: Socialdemokraterna

NCF: Nordisk Centerungdomens Förbund

KDUN: Kristdemokraterna

SUN: Vänstersocialister

FNUF: Föreningarna Nordens Ungdomsförbund